

Stanovisko Európskeho výboru regiónov – Spravodlivý a efektívny systém dane z príjmu právnických osôb v Európskej únii

(2016/C 051/07)

Spravodajca: Jean-Luc VANRAES (BE/ALDE), člen komunálnej rady Uccle a predseda verejného centra sociálnej pomoci CPAS/OCMW v Uccle

Referenčný dokument: Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade: Spravodlivý a efektívny systém dane z príjmu právnických osôb v Európskej únii: Päť kľúčových oblastí, v ktorých treba konať

COM(2015) 302 final

NÁVRHY A POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

1. pripomína, že každá legislatívna iniciatíva Komisie, vrátane iniciatív v daňovej oblasti na základe článkov 113, 115 alebo 116 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, musí byť v súlade so zásadami subsidiarity a proporcionality;
2. podporuje štyri ciele akčného plánu Komisie o zdaňovaní podnikov:
 - obnovenie prepojenia medzi zdanením a miestom výkonu hospodárskej činnosti; je to miesto, kde vzniká pridaná hodnota, t. j. miesto, kde skutočne prebieha výskum, vývoj a výroba;
 - zabezpečenie, aby členské štáty vedeli správne vyhodnotiť činnosť spoločností vo svojej jurisdikcii;
 - vytvorenie konkurencieschopného prostredia pre zdaňovanie príjmov právnických osôb v EÚ, ktoré bude priaznivé pre rast, a to v súlade s odporúčaniami v rámci európskeho semestra;
 - ochrana jednotného trhu a zabezpečenie silného prístupu EÚ k vonkajším otázkam;
3. domnieva sa, že existujúce právne predpisy týkajúce sa zdaňovania podnikov – či už na národnej, európskej alebo svetovej úrovni – už nepostačujú vzhľadom na súčasnú ekonomickú situáciu v dôsledku globalizácie, mobility, digitálnych technológií, nových obchodných modelov a zložitej štruktúry podnikov;
4. poukazuje na zložitosť súčasných pravidiel zdaňovania príjmu právnických osôb v EÚ, ako aj na nedostatočnú koordináciu a komplementárnosť medzi systémami jednotlivých členských štátov;
5. vyjadruje poľutovanie nad skutočnosťou, že niektoré spoločnosti, najmä nadnárodné, túto situáciu zneužívajú, aby znížili svoje daňové zaťaženie či už prostredníctvom právne postihnuteľných daňových podvodov a daňových únikov, alebo prostredníctvom využívania stratégií „agresívneho daňového plánovania“, ktoré síce môžu byť zákonné, sú však v rozpore s duchom právnych predpisov v tejto oblasti;
6. zdôrazňuje, že zdaňovanie týchto podnikov v konečnom dôsledku zďaleka nie je spravodlivé a je nízke vzhľadom na ich príjmy;

7. pripomína, že podľa niektorých výpočtov z dôvodov daňových únikov, daňových podvodov a agresívneho daňového plánovania dochádza podľa odhadov každý rok v EÚ k stratám potenciálnych daňových príjmov vo výške takmer 1 000 miliárd EUR⁽¹⁾; okrem toho upozorňuje, že tieto straty poškodzujú verejné financie na všetkých úrovniach, vrátane miestnej a regionálnej, a že spravodlivý, transparentný, účinný a nestranný výber daní od všetkých právnických osôb by pomohol znížiť daňové zaťaženie;

8. navrhuje, aby všetky medzinárodné dohody, ktorých zmluvnou stranou je EÚ, vrátane obchodných dohôd a dohôd o hospodárskom partnerstve, zahŕňali ustanovenia o podpore dobrej správy v daňových záležitostiach, pokiaľ ide o transparentnosť, ale aj o boj proti škodlivým daňovým praktikám, a žiada Európsku komisiu, aby túto otázku zdôrazňovala počas prebiehajúcich rokovaní, najmä o transatlantickom partnerstve v oblasti obchodu a investícií a o dohode o obchode so službami (TiSA);

9. s ľútosťou konštatuje, že tieto škodlivé daňové praktiky sa vyskytujú a sú také rozšírené práve v čase, keď mnohí daňoví poplatníci, a najmä fyzické osoby, v niektorých členských štátoch musia znášať zvýšené daňové zaťaženie z dôvodu úsporných opatrení; domnieva sa, že táto nedostatočná daňová spravodlivosť škodí sociálnemu zmiernu a hospodárskej stabilite;

10. pripomína, že hoci je zložitost' súčasných pravidiel zdaňovania príjmu právnických osôb výhodná pre určité veľké podniky, ktoré využívajú ich medzery, je jasnou nevýhodou pre malé a stredné podniky a mikropodniky, pretože byrokracia brzdí ich činnosti, a to najmä cezhraničné;

11. domnieva sa, že v dôsledku tejto situácie navyše vzniká konkurenčná nerovnováha medzi podnikmi, najmä veľkými nadnárodnými spoločnosťami, ktoré majú potrebné zdroje na to, aby sa agresívnym daňovým plánovaním vyhli dani, a malými a strednými podnikmi (MSP), ktoré tieto zdroje nemajú;

12. konštatuje, že na európskej úrovni a z dlhodobého hľadiska možno pozorovať všeobecný pokles zákonných sadzieb dane z príjmov právnických osôb;

13. zdôrazňuje však, že tento pokles sprevádzali v posledných rokoch rôzne zmeny, napríklad sa rozšíril daňový základ, zvýšilo sa získavanie štatútu korporácie a znížili sa úrokové sadzby (obmedzila sa odpočítateľnosť), ktoré mali viesť k zvýšeniu príjmov z dane z príjmu právnických osôb;

14. konštatuje, že je ťažké porovnať skutočné sadzby uplatňované v jednotlivých členských štátoch, a navrhuje preto vypracovať spoločnú metódu výpočtu, aby sa mohla zostaviť porovnávacia tabuľka skutočných sadzieb dane v jednotlivých členských štátoch;

15. so zreteľom na štúdie OECD, podľa ktorých niektoré nadnárodné spoločnosti používajú stratégie, ktoré im umožňujú platiť len 5 % daň, pričom menšie podniky platia až 30 %, podporuje požiadavku, že nadnárodné spoločnosti by vo svojich finančných výkazoch pre jednotlivé členské štáty a tretie krajiny, v ktorých majú podnik, mali uvádzať viaceré súhrnné informácie, vrátane svojho zisku alebo strát pred zdanením, daní zo zisku alebo daňových strát, počtu zamestnancov, majetku atď. Tieto informácie by mali byť sprístupnené verejnosti, napríklad vo forme centrálného registra EÚ;

Spoločný konsolidovaný základ dane z príjmov právnických osôb (CCCTB)

16. uznáva dvojaký potenciál spoločného konsolidovaného základu dane z príjmov právnických osôb (CCCTB): po prvé v boji proti agresívnemu daňovému plánovaniu, daňovým podvodom a daňovým únikom a škodlivej daňovej súťaži medzi členskými štátmi a po druhé s cieľom posilniť jednotný trh a znížiť administratívne zaťaženie všetkých podnikov s cezhraničnými aktivitami;

17. domnieva sa, že určovanie základu dane pomocou jedného súboru daňových pravidiel namiesto 28 by predstavovalo zjednodušenie a významné úspory, pokiaľ ide o administratívne náklady pre podniky, a že je to mimoriadne dôležité pre malé a stredné podniky, ktoré pôsobia vo viacerých členských štátoch;

18. zdôrazňuje preto pozitívne účinky, ktoré môže mať CCCTB na hospodársky rast, zamestnanosť a spravodlivosť zdaňovania, ako aj na verejné financie vrátane financií pre miestne a regionálne orgány;

⁽¹⁾ „Closing the European Tax Gap“, správa pre Skupinu progresívnej aliancie socialistov a demokratov v Európskom parlamente, R. Murphy, riaditeľ Tax Research UK. Dostupné online: http://www.socialistsanddemocrats.eu/sites/default/files/120229_richard_murphy_eu_tax_gap_en.pdf (v anglickom jazyku).

Miestne a regionálne aspekty CCCTB

19. domnieva sa, že napriek tomu, že CCCTB – prinajmenšom v návrhu z roku 2011 – nepočíta priamo s miestnymi a regionálnymi daňami, jeho zavedenie by malo dopad na daňové príjmy regionálnych a miestnych orgánov, ktorých časť, v každom členskom štáte v inom rozsahu, pochádza z miestnych a regionálnych daní vybraných z vnútroštátneho daňového základu a/alebo z určitého podielu z vnútroštátnej dane z príjmov právnických osôb;

20. vyzýva Komisiu, aby dôkladne preskúmala, aký vplyv by nový legislatívny návrh na zavedenie CCCTB mohol mať na miestne a regionálne orgány, a najmä na ich rozpočty, bez toho, aby opäť začala s celým postupom posúdenia vplyvu CCCTB, ktorý by zbytočne oddialil jeho zavedenie do praxe;

21. zdôrazňuje, že v niektorých členských štátoch by boli miestne a regionálne dane ovplyvnené zavedením systému CCCTB, pretože by v záujme zjednodušenia bolo logické, aby sa mohol využívať aj na stanovenie miestnych a regionálnych daní;

CCCTB a daňové sadzby

22. zdôrazňuje, že úlohou CCCTB nie je harmonizovať daňové sadzby, pretože súčasné zmluvy neobsahujú žiaden osobitný článok týkajúci sa priameho zdaňovania. Hoci harmonizácia na základe súčasných zmlúv nie je možná, členským štátom to nebráni v tom, aby mohli v tejto oblasti rozmyšľať o posilnenej spolupráci;

23. konštatuje, že zákonné sadzby dane z príjmu právnických osôb v jednotlivých členských štátoch sú nepresným, až zavádzajúcim ukazovateľom, pretože existuje množstvo rozdielov z hľadiska základu dane, odpočtov a preferenčných režimov; zdôrazňuje, že v niektorých prípadoch nemožno porovnávať skutočnú sadzbu dane so zákonnou sadzbou;

24. vyzýva preto, aby členské štáty a regióny s legislatívnymi právomocami v oblasti dane z príjmu právnických osôb v záujme transparentnosti poskytli Komisii podrobné údaje o priemernej skutočnej sadzbe dane z príjmov právnických osôb, vrátane všetkých odpočtov;

Povinný charakter a odklad konsolidácie

25. víta snahu Komisie ustanoviť vo svojom novom návrhu CCCTB ako povinnosť aspoň pre nadnárodné spoločnosti, keďže je zjavné, že tie z nich, ktoré praktizujú agresívne daňové plánovanie, daňové úniky alebo daňové podvody, by sa nepodriadili režimu CCCTB, ktorý týmto postupom zabraňuje, ak by bol nepovinný;

26. pripomína, že výbor tiež navrhol vo svojom stanovisku z roku 2011, aby sa režim CCCTB stal po prechodnom období povinným, a to aspoň pre podniky určitej veľkosti ⁽²⁾;

27. považuje za vhodné, aby sa priamo zaviedol spoločný konsolidovaný základ dane z príjmu právnických osôb. Keďže rokovania o konsolidácii sú ťažké a dlho trvajú, podporuje prístup Komisie, pokiaľ ide o odklad konsolidácie CCCTB, ak to umožní pokročiť v rokovaní o ďalších prvkoch návrhu, najmä pokiaľ ide o definíciu spoločného základu dane; Berie preto na vedomie jej úmysel stiahnuť súčasný návrh o CCCTB, ktorý oznámila vo svojom pracovnom programe na rok 2016 prijatom 27. októbra. Kladie si však otázku, v akej miere jej úmysel nahradiť ho „návrhmi na postupný prístup, ktorý sa začne schválením povinného základu dane“, anticipuje závery verejnej konzultácie, ktorú Komisia začala 8. októbra a ktorá sa skončí 8. januára 2016;

28. pripomína však, že konsolidácia musí byť aj naďalej súčasťou cieľov európskych inštitúcií a členských štátov v oblasti zdaňovania podnikov, keďže by mohla poskytnúť odpoveď na otázky cien interných presunov v rámci Európskej únie a na problémy daňových únikov, ktoré s nimi súvisia, a priniesť zjednodušenie a podstatnú úsporu, pokiaľ ide o administratívne náklady pre podniky;

29. domnieva sa, že v prípade neúspechu rokovaní o konsolidácii by sa mohlo uvažovať o minimálnej sadzbe dane;

⁽²⁾ Stanovisko Výboru regiónov na tému „Spoločný konsolidovaný základ dane z príjmov právnických osôb (CCCTB)“. Spravodajca: Gusty GRAAS (LU/ALDE). Ref.: ECOS-V-018/CdR 152/2011 fin. Dostupné online: http://webapi.cor.europa.eu/documentsanonymous/cdr152-2011_fin_ac_sk.doc

30. okrem toho sa obáva, že dočasný mechanizmus cezhraničnej kompenzácie navrhovaný Komisiou by, kým nebude zavedená konsolidácia, mohol poskytnúť nové možnosti pre agresívne daňové plánovanie. Vzhľadom na toto riziko, ktoré by mohlo viesť k značnej strate príjmov pre členské štáty, VR žiada Komisiu, aby navrhnutý harmonogram realizácie urýchlila;

Ďalšie úvahy o CCCTB

31. domnieva sa, že zvýhodnené zaobchádzanie v súvislosti so zadlženosťou a úrokmi v mnohých daňových systémoch brzdí diverzifikáciu modelov financovania podnikov a bráni EÚ v posilňovaní financovania podnikov z vlastných zdrojov, ako sa to bežne deje v iných krajinách;

32. žiada preto Komisiu a členské štáty, aby podporovali väčšiu diverzifikáciu zdrojov financovania podnikov, ktorá by nepochybne bola prínosom pre rast a zamestnanosť;

33. pripomína návrh výboru uvedený v stanovisku z roku 2011 o CCCTB zohľadniť pri zostavovaní zoznamu odpočítateľných výdavkov pravidelné výdavky týkajúce sa ochrany životného prostredia a znižovania objemu skleníkových plynov aj v súvislosti s iniciatívami zameranými na zavedenie integrovaných výrobných procesov s nízkym vplyvom na životné prostredie;

34. vyzýva Komisiu, aby takúto možnosť odpočtu zahrnula do svojho nového legislatívneho návrhu, ktorý sa očakáva v roku 2016;

35. pripomína tiež svoj postoj z roku 2011, že v záujme toho, aby sa v plnej miere dosiahol cieľ týkajúci sa zjednodušenia administratívy, by zavedenie spoločného a konsolidovaného daňového základu malo byť spojené so zavedením spoločných účtovných pravidiel;

Činnosť OECD

36. oceňuje, že výsledkom rokovaní Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) bol akčný plán proti narúšaniu základu dane a presunu ziskov (Base erosion and profit shifting – BEPS), ktorý prijali hlavy štátov a predsedovia vlád G20 v Antalyi 16. novembra 2015 a ktorý sa týka 62 krajín. Považuje však za nedostatočné ustanovenia týkajúce sa verejného podávania správ podľa krajín (tzv. country-by-country reporting), keďže v opatrení 13 akčného plánu BEPS sa stanovuje automatické oznamovanie údajov výlučne daňovým orgánom daňového bydliska materskej spoločnosti skupiny, pričom na úrovni EÚ banky a ťažobné podniky so sídlom v EÚ už majú povinnosť verejne podávať správy;

37. žiada Európsku komisiu, členské štáty a regióny s legislatívnou právomocou v oblasti daní z príjmu právnických osôb, aby zabezpečili záväzné uplatňovanie balíka BEPS prostredníctvom novej smernice „anti-BEPS“ s cieľom účinne bojovať proti týmto javom v EÚ;

38. považuje za pozitívne, že ECOFIN prijal modifikovaný prístup nexus, a okrem toho sa domnieva, že táto smernica by tiež mala do záväzných európskych právnych predpisov zahrnúť prístup na základe spojitosti („modifikovaný prístup nexus“), ktorý je definovaný na úrovni OECD a ECOFIN v rámci pracovnej skupiny pre kódex správania v kontexte balíka BEPS a týka sa tzv. patentových kolónok alebo „patent boxes“;

Nespolupracujúce jurisdikcie

39. domnieva sa, že spoločne s potrebnými iniciatívami a pokrokom v EÚ je nevyhnutné posilniť európsky prístup voči jurisdikciám, ktoré nespolupracujú, alebo daňovým rajom;

40. myslí si, že najmä v tejto oblasti sú nejednotnosť medzi členskými štátmi a chýbajúca koordinácia prvkami, ktoré podnikom umožňujú vyhnúť sa spravodlivému zdaneniu;

41. oceňuje, že Komisia v prílohe k oznámeniu uverejnila „Zoznam jurisdikcií z tretích krajín nespolupracujúcich v daňových otázkach“ a považuje to za iniciatívu so symbolickou silou;

42. domnieva sa tiež, že uverejnenie tohto zoznamu musí predstavovať základ ambiciózneho diskusie medzi všetkými členskými štátmi s cieľom definovať spoločný a koordinovaný prístup voči týmto jurisdikciám na európskej úrovni, a bojovať tak proti škodlivým daňovým postupom, ktoré umožňujú;

43. uvažuje, či kritérium na vytvorenie zoznamu nespolupracujúcich jurisdikcií uverejneného Komisiou nie je príliš obmedzujúce, keďže ich za také musí označiť aspoň desať členských štátov;
44. víta v tejto súvislosti dohody, ktoré v máji 2015 podpísali EÚ na jednej strane a Švajčiarsko, Andorra a Lichtenštajnsko na strane druhej, pretože to predstavuje významný krok vpred v oblasti transparentnosti a boja proti daňovým podvodom;
45. domnieva sa, že automatická výmena informácií podľa dohôd uvedených v predchádzajúcom bode je účinným nástrojom na zníženie a odstraňovanie agresívneho daňového plánovania a mala by sa rozšíriť; víta tiež skutočnosť, že viaceré nespolupracujúce jurisdikcie, ktoré vo svojom zozname uvádza Komisia, prijali alebo sa zaviazali prijať globálny štandard v tejto oblasti.

V Bruseli 4. decembra 2015

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Markku MARKKULA
